

## מדד הקול הישראלי מאי 2020

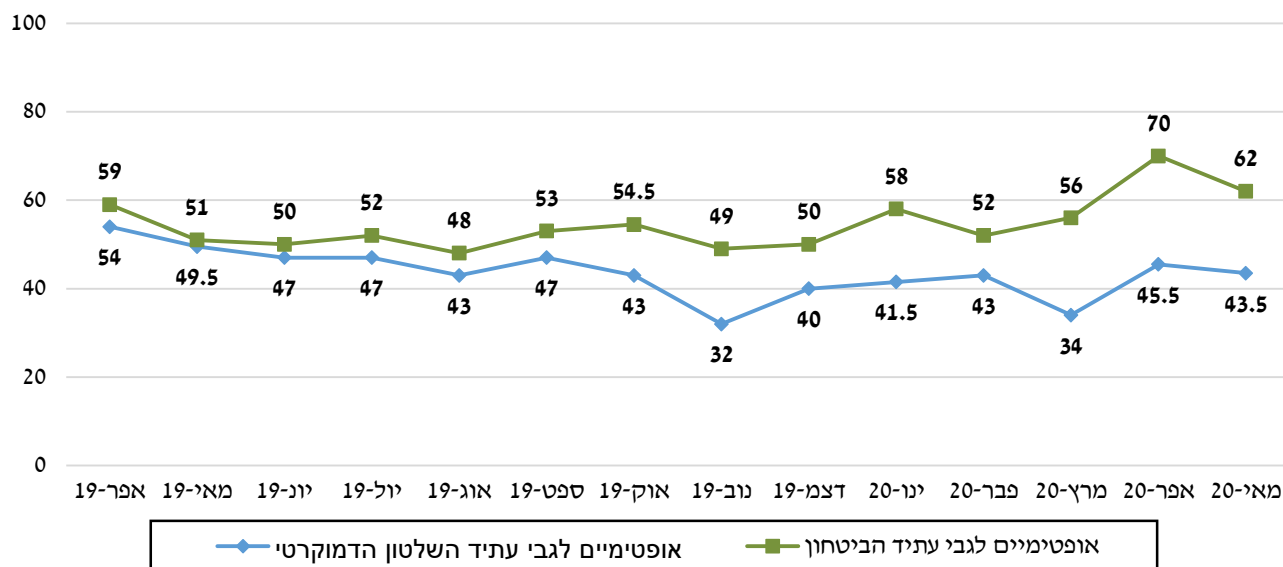
### פרופ' תמר הרמן וד"ר אור ענבי

- ❖ כבכול המדידות מאז אפריל 2019, גם החודש שיעור האופטימיים לגבי עתיד הביטחון הלאומי של ישראל (רוב של 62%) עולה בבירור על שיעור האופטימיים לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי בישראל (מיעוט של 43.5%).
- ❖ כמחצית מכלל הציבור בארץ מעדיפים את הממשלה הנוכחית כפי שהיא קמה לפני שבועיים ואילו כשליש בלבד היו מעדיפים בחירות רביעיות בקיץ. מדובר בירידה בהשוואה לחודש הקודם אז הרוב תמכו בממשלה שעמדה לקום.
- ❖ הנושא העיקרי שעל הממשלה לטפל בו לדעת האזרחים הוא כלכלה ותעסוקה. הנושא השני בחשיבותו – ובמרחק רב – הוא נושא הקורונה והבריאות.
- ❖ יותר ישראלים מפקפקים בכך שנתניהו יפנה את מקומו לגנץ כראש ממשלה ככתוב בהסכם או בטוחים שלא יעשה כן, מאשר מספר אלה שמעריכים כי הוא יקיים את הכתוב בהסכם (48% לעומת 41.5%).
- ❖ למעלה מחצי הציבור מעריכים כי נתניהו יוכל לתפקד כראוי כראש ממשלה במקביל לניהול ההליך המשפטי נגדו.
- ❖ ועם זאת, יותר ממחצית אינם מסכימים עם הטענה שההליך המשפטי נגד נתניהו הוא מסווה לניסיון להדיחו שלא דרך בחירות.
- ❖ רוב עצום (70%) בציבור הישראלי סבורים כי ישראל יכולה לגבור על איראן במלחמת הסייבר המתנהלת ביניהן. כמו כן יותר ממחצית סבורים כי נמוך הסיכוי לכך שמהמאבק בזירת הסייבר תתפתח מלחמה כוללת בין שתי המדינות.
- ❖ כמחצית מהציבור הישראלי תומכים כיום בהחלת הריבונות הישראלית על שטחים ביהודה ושומרון/הגדה המערבית עם או בלי תמיכה אמריקנית. פחות משליש מתנגדים לכך ולשיעור גבוה במיוחד (20%) אין עמדה ברורה בנדון.
- ❖ יש רוב (58%) לסבורים כי מהלך של החלת הריבונות יגרום לפלסטינים לפתוח באינתיפאדה שלישית.
- ❖ 20 שנה לאחר היציאה החד צדדית של ישראל מדרום לבנון כמעט מחצית מהציבור הישראלי (48%) חושב שזו הייתה החלטה נכונה לעומת 31.5% שסבורים שהחלטה זו הייתה לא נכונה.
- ❖ הציבור הישראלי חצוי בשאלה האם הנסיגה החפוזה עודדה פיגועים: 42% מסכימים עם טענה זו למול 35% שמתנגדים לה.

### מצב הרוח הלאומי

גם החודש, כמו בכל המדידות הקודמות, שיעור האופטימיים לגבי הביטחון הלאומי של ישראל עולה במידה ניכרת על שיעור החששים כך לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי בישראל. מעבר לכך, שיעור האופטימיים לגבי עתיד השלטון הדמוקרטי בישראל הוא בדיוק כמו הממוצע הרב-חודשי מאז התחלנו למדוד זאת – 43.5%. כלומר, לאורך זמן וגם החודש, מדובר **במיעוט** של אופטימיים בהשוואה לשיעור הפסימיים והלא יודעים. לעומת זאת, שיעור האופטימיים לגבי עתיד הביטחון הלאומי החודש הוא גבוה מהשיעור הרב-חודשי (65% לעומת 54.6%), כאשר בכל המדידות מדובר **ברוב**.

אופטימיים לגבי עתיד הדמוקרטיה הישראלית ולגבי עתיד הביטחון הלאומי, אפריל 2019-מאי 2020 (%), כלל הציבור)



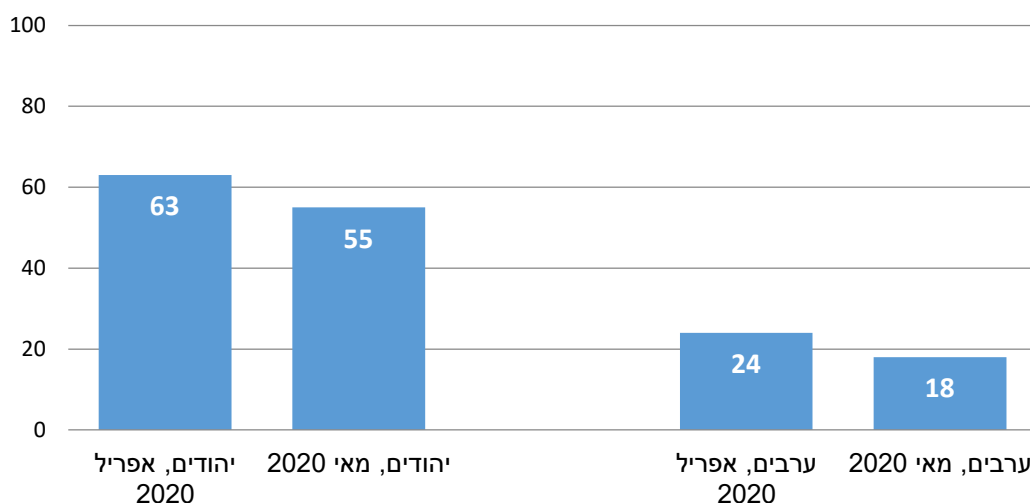
### הממשלה החדשה

ממשלה או בחירות רביעיות? חרף קיתונות הרתחין שנשפכו בשבועות האחרונים כמעט מכל עבר על הממשלה החדשה, בגין גודלה אי הבהירות של קווי היסוד שלה, איוש התפקידים וכדומה, יותר ישראלים מעדיפים אותה במתכונתה הקיימת מבחירות רביעיות בקיץ (49% לעומת 32%). יש לציין כי בחודש שעבר, בטרם נודע ההרכב המדויק של הממשלה, תמכו באפשרות הזו 57% מהנשאלים.

הפער בעניין זה בין יהודים לערבים הוא עצום: רוב (55%) בקרב היהודים מעדיף את הממשלה כפי שקמה, בעוד שרוב (55%) בקרב הערבים היה מעדיף בחירות רביעיות בקיץ. פילוח לפי הצבעה מעלה רוב רק בקרב מצביעי גשר-עבודה-מרצ (55%) והרשימה המשותפת (63%) שהיו מעדיפים בחירות בקיץ.

פילוח לפי מחנות פוליטיים (יהודים) מראה כי בכל המחנות שיעור המעדיפים את הממשלה כפי שקמה עולה על שיעור מי שהיו רוצים בחירות בקיץ, אבל רק בקרב מי שהגדירו עצמם ימין, מדובר ברוב של ממש: שמאל – 41.5% (לעומת 38.5% שהעדיפו בחירות), מרכז – 45% (לעומת 28%), ימין – 63% (לעומת 24%).

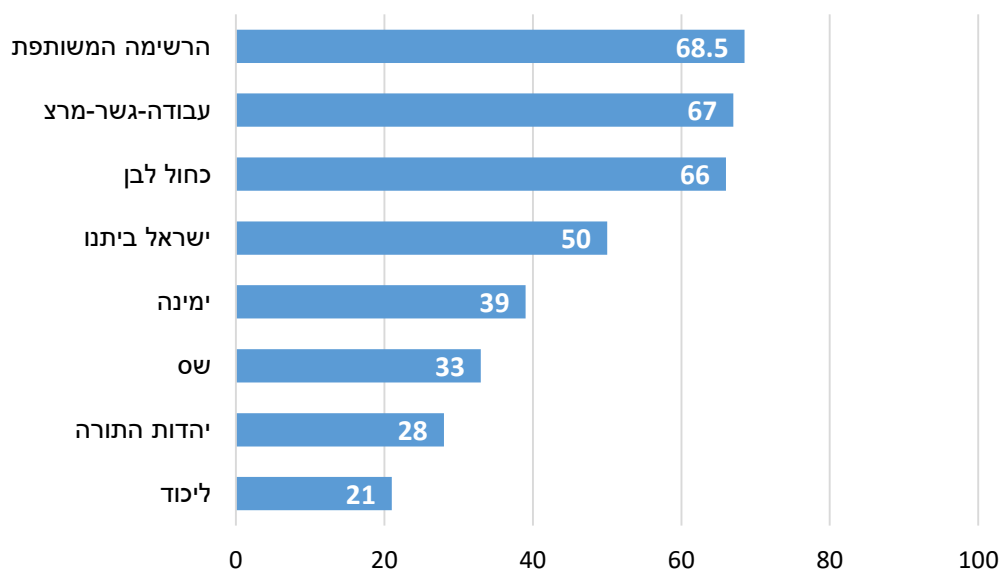
מעדיפים ממשלה כפי שקמה לפני שבועיים מבחירות רביעיות בקיץ (% , יהודים וערבים, אפריל ומאי 2020)



הנושא העיקרי לטיפול של הממשלה החדשה: שאלנו שאלה פתוחה, כלומר מבלי לתת תשובות אפשריות לבחירה, מה הנושא העיקרי שעל הממשלה החדשה להתרכז בו. בציבור היהודי נושא הכלכלה והתעסוקה התבלט בבירור כעיקרי (37%), ואחריו במרחק רב הנושאים – רווחה (13%) הבריאות והקורונה והנושא הביטחוני (שני האחרונים - 12%). בציבור הערבי עלה ראשון נושא השוויון והאחדות החברתית (21%) ואחריו במרחק קטן – כלכלה ותעסוקה (19%) ובריאות וקורונה (18%). לא מצאנו בנושא זה הבדלים בין שלושת המחנות הפוליטיים (יהודים). גם לא נמצאו הבדלים בין בעלי הכנסות גבוהות או נמוכות מן הממוצע.

**נתניהו יפנה את מקומו כאמור בהסכם? שאלנו: "להערכתך, האם ראש הממשלה נתניהו יפנה או לא יפנה את מקומו לבני גנץ בתום 18 חודשים כמסוכם בהסכם בין הליכוד לכחול-לבן?".** הציבור חלוק בדעתו בנושא, עם יתרון קל למי שחושבים שהוא לא יעמוד בחלקו בהסכם בעניין זה (41.5% - יפנה, 48% - לא יפנה). אבל כאשר מפלחים את התשובות לפי הצבעה בבחירות האחרונות התמונה מתבהרת בהרבה: במפלגות המרכז-שמאל הרוב סבורים שנתניהו לא יכבד את ההסכם ואילו במפלגות הימין רק מיעוט, אם כי לא מבוטל, חושבים כך. מצביעי ישראל ביתנו, שהם ימין אבל מפלגתם נותרה באופוזיציה, חלוקים פחות או יותר באמצע. יש לציין כי בקרב מצביעי כחול לבן בבחירות הקודמות 66% סבורים שנתניהו לא יפנה את מקומו, ואולם אין לנו אפשרות לבדל מתוכם את מי שתמכו בהצטרפות לממשלתו.

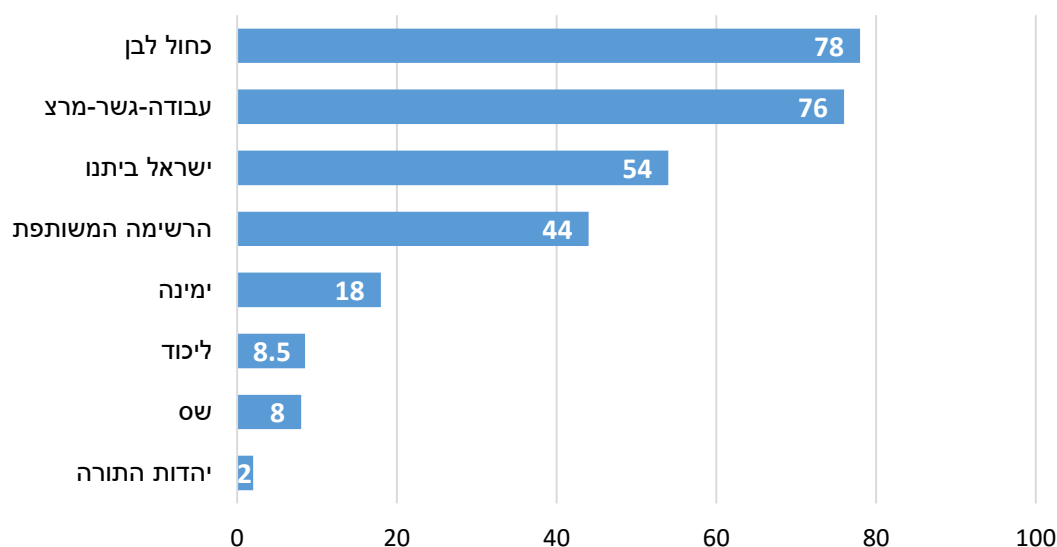
**האם ראש הממשלה נתניהו לא יפנה את מקומו לבני גנץ בתום 18 חודשים? (% כלל הציבור)**



### נתניהו והמשפט

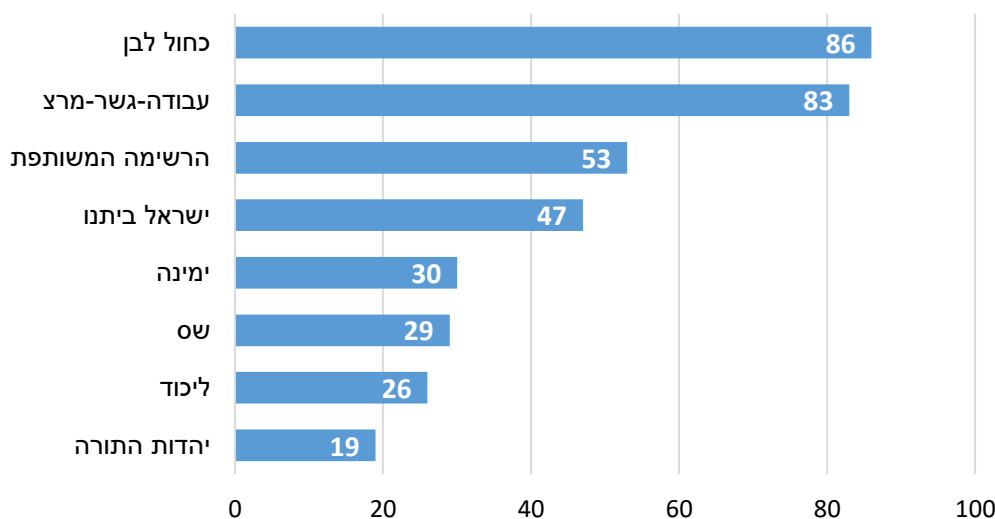
**האם נתניהו יוכל למלא את תפקידו כראוי במהלך המשפט? למעלה ממחצית בכלל הציבור (52%) סבורים כי הוא יוכל לעשות זאת, לעומת 40% שענו בשלילה על השאלה.** גם כאן המפתח להבנה לעומק של עמדות הציבור טמון בפילוח לפי הצבעה בבחירות האחרונות, כאשר בקרב מצביעי מפלגות השמאל (חוץ מהרשימה המשותפת) הרוב סבורים שהוא לא יוכל למלא את תפקידו כראוי, שעה שמצביעי מפלגות הימין סבורים שהדבר אפשרי. שוב – רוב גדול ממצביעי כחול לבן בשלמותה סבורים שנתניהו לא יוכל למלא את תפקידו כראוי, אבל איננו יכולים לחלץ משיעור זה את מי שתמכו במהלך ההצטרפות לממשלה של גנץ ואשכנזי.

נתניהו לא יוכל להמשיך לתפקד בצורה ראויה כראש ממשלה במקביל לניהול התהליך המשפטי נגדו? (%), כלל הציבור)



משפט נתניהו – ניסיון לעקוף את תוצאות הבחירות ולהשתמש בהליך המשפטי להדחתו? למעלה ממחצית הציבור (51%) "לא קונים" את ההסבר שההליך המשפטי נגד נתניהו נועד למעשה להדיחו, לאחר שהדבר לא עלה ביד יריביו באמצעי המקובל להחלפת שלטון – דהיינו, בבחירות. ושוב, פילוח לפי הצבעה מגלה את התמונה בבחירות: במפלגות המרכז והשמאל הרוב סבורים שההליך לא נועד להדיחו, ואילו במפלגות הימין – הרוב סבורים ההיפך.

משפט נתניהו – ניסיון לעקוף את תוצאות הבחירות ולהשתמש בהליך המשפטי להדחתו? (%), לא מסכימים, כלל הציבור)

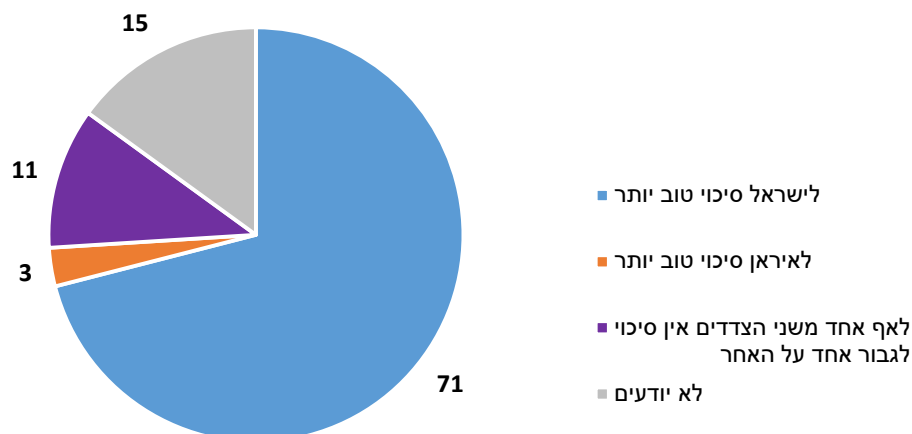


#### המאבק בין איראן וישראל

בשבועות האחרונים דווח בתקשורת על מאבק מתלהט והולך במרחב הסייבר בין ישראל לאיראן. רצינו לדעת מה חושבים הישראלים על יחסי הכוחות בין שתי המדינות הללו בתחום הזה. שאלנו: "לפי הדיווחים בתקשורת מתנהלת בתקופה האחרונה מלחמת סייבר בין איראן לישראל. לאיזה צד לדעתך יש סיכוי טוב יותר לגבור על הצד האחר?" רוב גדול הציבור הישראלי, כך עולה מן התשובות, מייחס לישראל יכולת רבה מאשר הוא מייחס לאיראן. הערכה זו משותפת, אגב, לשלושת המחנות הפוליטיים (יהודים). בימין 84%

סבורים כי ידה של ישראל תהיה על העליונה, במרכז – 74% ובשמאל – 67%. יש לציין כי בקרב המרואיינים הערבים השיעור הגבוה ביותר (44%) בחרו באפשרות "לא יודעים".

**לאיזה צד, לישראל או לאיראן, יש סיכוי טוב יותר לגבור על הצד האחר במאבק הסייבר ביניהן? (% , כלל הציבור)**

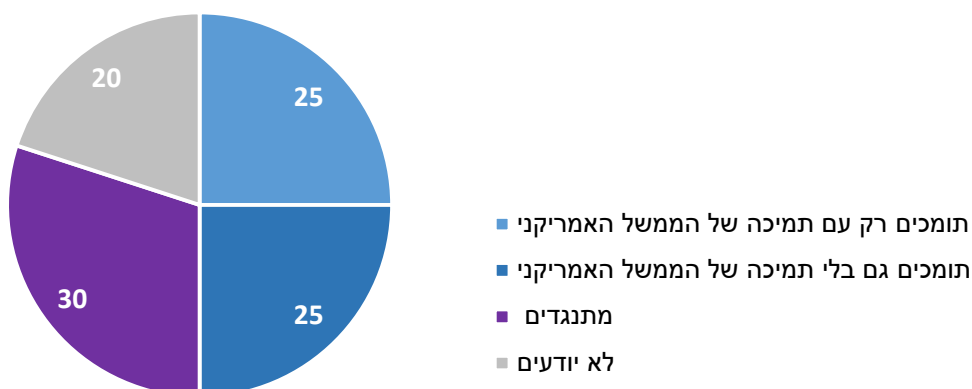


סיכוי למעבר ממאבק סייבר למלחמה כוללת ישראל-איראן? אם כי כ-20% מהציבור אינם יודעים מה הסיכוי שמאבק הסייבר בין ישראל לאיראן יהפוך בשנה-שנתיים הקרובות למלחמה כוללת, הרוב (51%) סבורים כי הסיכויים לכך הם די או מאוד נמוכים. גם כאן לא מצאנו הבדלים של ממש בין שלושת המחנות הפוליטיים (יהודים). במילים אחרות, האיום האיראני נראה בעת הזו בעיני הציבור הישראלי רחוק ולא רב סכנה.

### החלת ריבונות ישראל בשטחים

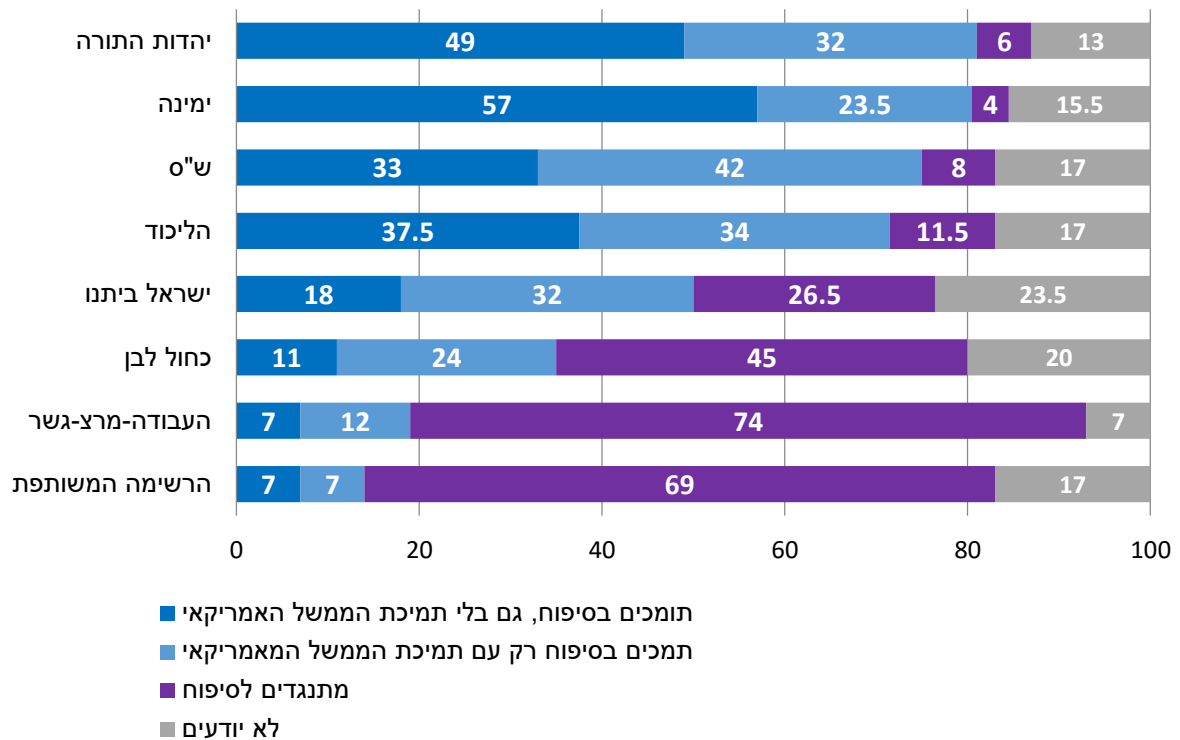
כמו בחודש שעבר, אם כי הפעם מפרספקטיבה אחרת, מצאנו כי בציבור היהודי השיעור הגבוה יותר תומך בהחלת ריבונות ישראל על שטחים ביהודה ושומרון/הגדה המערבית בין עם בהסכמת ארה"ב ובין אם בלעדיה. בציבור הערבי הרוב (57%) מתנגדים להחלת הריבונות (20% אינם יודעים).

**האם ישראל צריכה להתקדם להחלת ריבונותה גם אם לא תהיה תמיכה של ארה"ב במהלך? (% , כלל הציבור)**

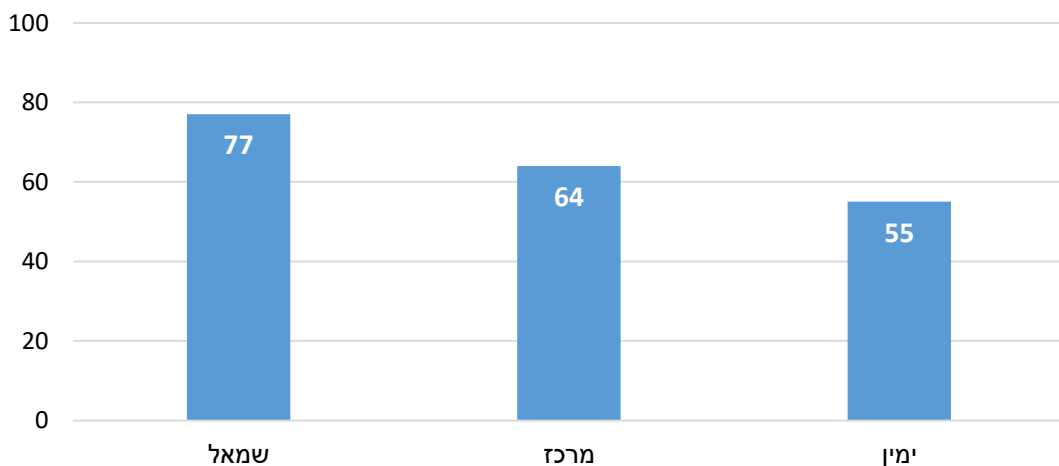


פילוח לפי מפלגות מראה כי התומכים ביותר בהחלת הריבונות הישראלית בשטחים הם מצביעי המפלגות החרדיות וימינה. בקרב מצביעי כחול לבן הרוב מתנגדים להחלת הריבונות בין אם בהסכמה אמריקנית ובין

אם בלעדיה ורק כשליש תומכים. ממצא מעניין הוא כי השיעור הגבוה ביותר ממצביעי הליכוד מוכנים להחיל ריבונות גם בלי הסכמה אמריקנית. **האם ישראל צריכה להתקדם להחלת ריבונותה גם אם לא תהיה תמיכה של ארה"ב במהלך? (% כלל הציבור)**

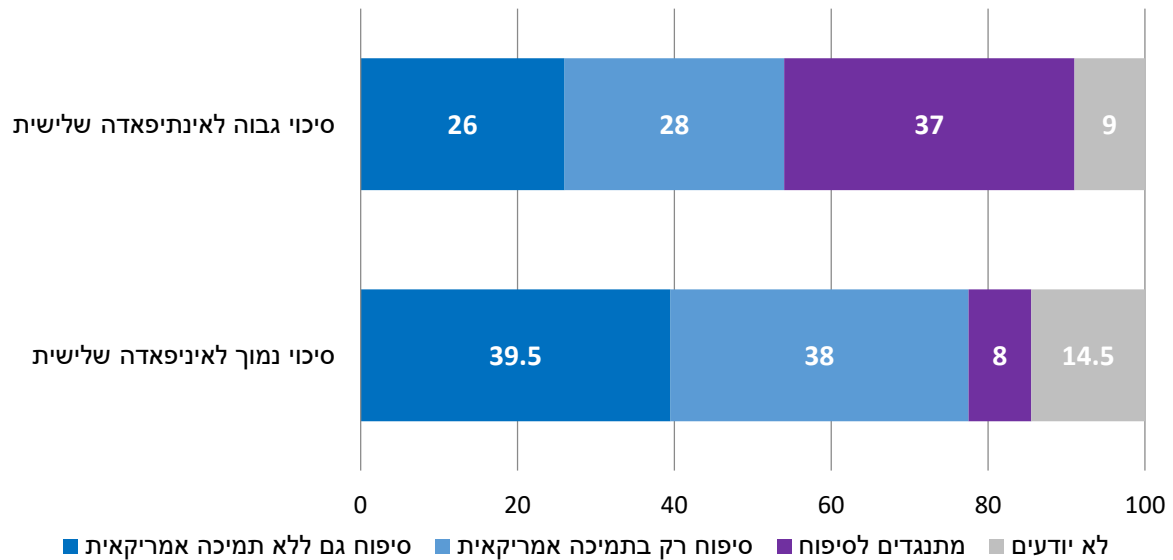


**האם תפרוץ אינתיפאדה שלישית בעקבות החלת הריבונות?** בניגוד לנושא האיראני מתברר שהנושא הפלסטיני נתפס בציבור הישראלי כנפיץ. הרוב, 58%, סבורים כי אם החלת הריבונות תתממש, הסיכויים גבוהים שהפלסטינים יפתחו באינתיפאדה שלישית. שיעור המעריכים כך בקרב היהודים והערבים דומה. ואולם, הפערים בנושא זה בין המחנות הפוליטיים (יהודים) הם גדולים: בשמאל רוב גדול צופים תגובה פלסטינית בצורת אינתיפאדה שלישית, ובימין כמחצית. **לדעתך, מה הסיכוי שהפלסטינים יגיבו על החלת ריבונות ישראל על בקעת הירדן וחלקים מיהודה ושומרון/הגדה המערבית באינתיפאדה שלישית רחבת היקף? (% יהודים)**



לא מפתיע למצוא קשר בין ההערכה לגבי הסיכוי לפרוץ אינתיפדה לבין התמיכה או ההתנגדות להחלת הריבונות. בציבור היהודי, בקרב מי שצופים שכך יגיבו הפלסטינים, מתנגדים למהלך למעלה משליש, לעומת 8% בלבד המתנגדים לו בקרב מי שסבורים שהסיכויים לאינתיפדה שלישית הם נמוכים.

**התמיכה או ההתנגדות להחלת הריבונות, בחלוקה לפח הסיכוי לאינתיפאדה שלישית (%) (יהודים)**

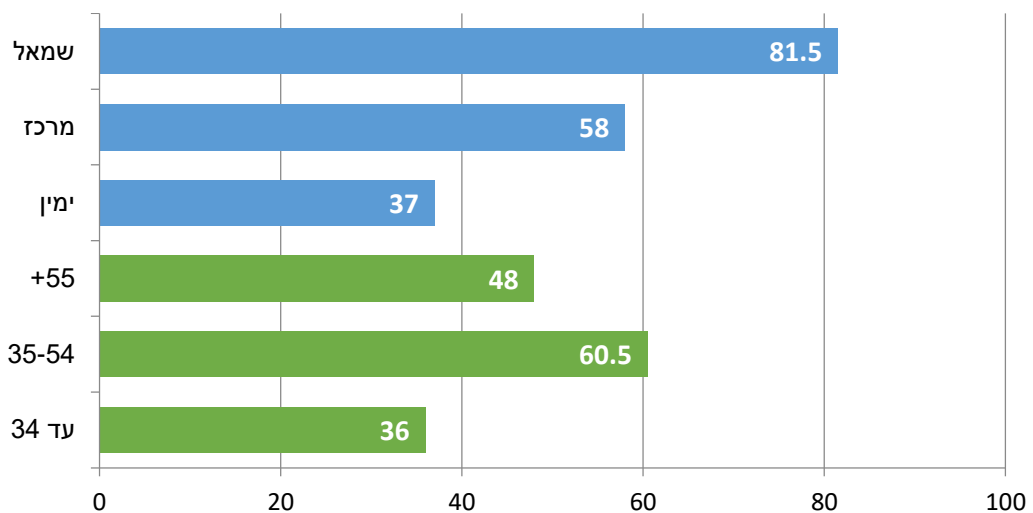


**20 שנה לנסיגה מרצועת הביטחון בדרום לבנון**

האם החלטה הייתה נכונה או לא נכונה? 20 שנה לאחר יציאת כוחות צה"ל מלבנון, כמחצית מהציבור הישראלי (48%) סבורים כי החלטת ראש הממשלה אהוד ברק לפנות את דרום לבנון באופן חד צדדי וללא הסכם עם ממשלת לבנון או סוריה הייתה נכונה. כשליש (31.5%) סבורים כי זו הייתה החלטה לא נכונה.

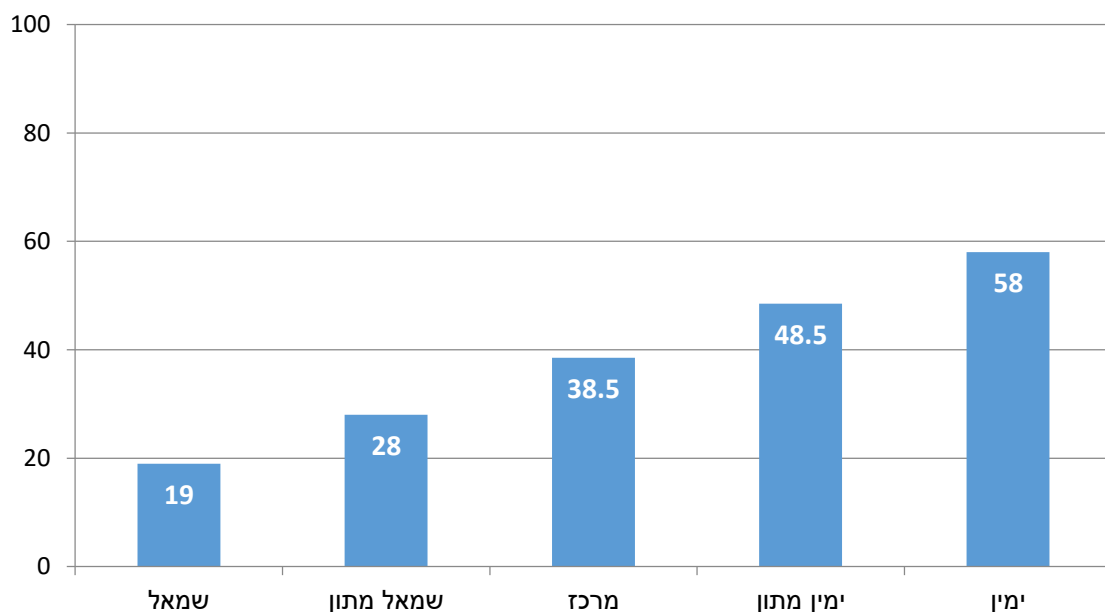
העמדה כלפי נסיגת צה"ל בציבור היהודי קשורה במידה רבה למאפיינים הבאים: (1) מחנה פוליטי – רוב גדול בשמאל ורוב קטן במרכז חושבים שזו הייתה החלטה נכונה לעומת מיעוט בימין הסבורים כך; (2) גיל – קבוצות הגיל המסכימות בשיעורים הגבוהים ביותר כי היציאה החד צדדית הייתה הנכונה הם בני 35-54, שחלקם לפחות שירתו שם וחוו את הצדדים הקשים של נוכחות צה"ל בדרום לבנון.

**החלטת ראש הממשלה ברק לפנות את רצועת הביטחון באופן חד צדדי הייתה החלטה נכונה (%) (יהודים)**



**היציאה החפוזה מלבנון עודדה פיגועים כנגד ישראלים?** 42% מהמרוויינים סבורים כי היציאה החפוזה מלבנון חיזקה את תפיסת הפלסטינים שישראל מבינה רק כוח, דבר שעודד פיגועים נגד חיילים ואזרחים ישראלים (יהודים: 46%, ערבים: 24%), לעומת 35% שמתנגדים לטענה זו. שיעור גבוה ציינו כי אינם יודעים (23%). חלוקה לפי מחנות פוליטיים מעלה כי בימין יש רוב המסכים עם טענה זו (58%), לעומת רוב גדול בשמאל המתנגד לה (70.5%).

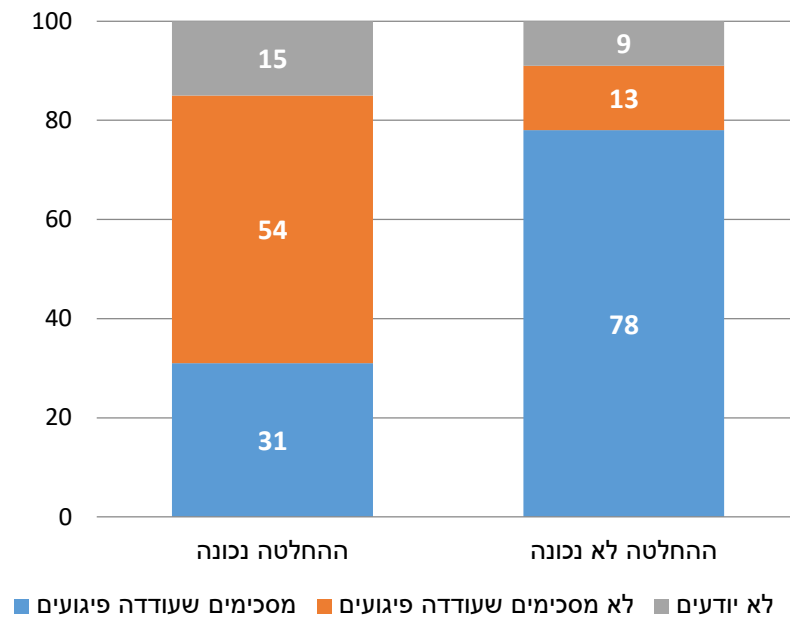
**היציאה החפוזה מלבנון חיזקה את תפיסת הפלסטינים שישראל מבינה רק כוח, דבר שעודד פיגועים נגד חיילים ואזרחים ישראלים (% מסכימים, יהודים)**



התמיכה או ההתנגדות בדיעבד ליציאה החד צדדית מלבנון נמצאה קשורה לעמדה בשאלה האם נסיגה זו עודדה פיגועים כנגד ישראלים. בציבור היהודי רוב גדול (78%) מקרב אלה שחושבים שהחלטה לצאת באופן חד צדדי מלבנון הייתה לא נכונה ציינו כי היא עודדה פיגועים כלפי ישראלים. מנגד, רק 31% מאלה שחושבים שהחלטה לצאת באופן חד צדדי מדרום לבנון הייתה החלטה נכונה סבורים שהיא עודדה פיגועים בישראלים.

**עמדה כלפי הטענה כי היציאה החפוזה מלבנון עודדה פיגועים, לפי העמדה בשאלה אם היציאה מהחד צדדית מלבנון באופן חד צדדי הייתה נכונה או לא נכונה (% יהודים)**





מדד הקול הישראלי מאי 2020 נערך על-ידי מרכז גוטמן לחקר דעת קהל והמדיניות במכון הישראלי לדמוקרטיה. בסקר, שנערך באינטרנט ובטלפון (השלמות של קבוצות שאינן מיוצגות כראוי במרשתת) בין התאריכים 27-31/5/2020, רואיינו 622 איש ואשה בשפה העברית ו-149 בשפה הערבית, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל האוכלוסייה הבוגרת בישראל בגילאי 18 ומעלה. טעות הדגימה המרבית לכלל המדגם  $\pm 3.7\%$  ברמת ביטחון של 95%. עבודת השדה בוצעה על ידי מכון מדגם. לקובץ הנתונים המלא ראו: <https://dataisrael.idi.org.il>